

Suljettujen kaatopaikkojen jälkihoidon tarkastuksissa havaittujen sakokaivojen tyhjennyksen ja käytöstä poistamisen kustannuksien kattaminen

Tekninen lautakunta 05.02.2025 § 12
329/11.03.04/2024

Valmistelija Tekninen johtaja

Taustaa

Inarin kunta on perustanut kaatopaikkoja valtionmaalle vuoden 1988 aikoihin perustuen tuon aikaiseen lainsäädäntöön velvollisuudesta järjestää paikka talousjätteen vastaanotolle. Kaatopaikkoja on osoitettu Angeliin, Inarin Konesjärven, Kaamaseen, Lismaan, Menesjärvelle, Nellimiin, Näätämöön, Partakoon, Sevettijärvelle, Supruun, Saariselälle ja Ivalon Vittakuruun.

Kaatopaikkahakemuksien liitteistä selviää, että kaatopaikoille on osoitettu talousjätteen vastaanoton lisäksi sakokaivoliehteen vastaanottoa paikkoja ja sakokaivoliehteen on alunperin niin ikään loppukäsitelty kaatopaikalla kalkitseamalla niille osoitetulla paikalla.

Kyläkaatopaikkoja on lakkautettu vuodesta 1994 lukien ja 1997 on jäljellä ollut enää Ivalon Vittakurun ja Saariselän kaatopaikat. Asian mukaista lopettamistoimista kirjattu kunnan ja Lapin ympäristökeskuksen välisen katselmuksen muistioon. Muistio ohessa.

Lapin ympäristökeskuksen ja kunnan välisen 27.9.1999 kirjatun muistion perusteella kaatopaikoilla olleita sakolietesäiliöitä on käytetty edelleen kaatopaikkatoiminnan päättymisen jälkeen. Umpinaiset sakolietekaivot ovat tässä vaiheessa toimineet välivarastona, josta liete on kuljetettu toisaalle jatkokäsittelyyn.

Kunnan vastuulle on kuulunut lakkaustoimina käytöstäpoistamisen yhteydessä lietesäiliöiden tyhjentäminen ja niiden käytön estäminen (kuten säiliöiden hiekalla täyttö, litistäminen tai paikalta poistaminen). Lapin ELY-keskus toteaa launnossaan (26.11.2024), että kaatopaikoilla, joilla on otettu vastaa kaatopaikan toiminnan aikana sakokaivoliehteitä, olisi kaatopaikan sulkemisenäikaisina lopetustoimina tullut tyhjentää lietesäiliöt. Kunta on toiminut kaatopaikan ylläpitäjänä ja sen olisi tullut huolehtia siitä, että kaatopaikka lopetetaan asianmukaisesti. Lausunto ohessa.

Kaatopaikkojen ylläpito ja siten lopettamistoimet ovat kuuluneet kunnan tekniselle toimelle.

Tarkastukset kesällä 2024

Lapin ELY-keskus on suorittanut kesällä 2024 katselmuksen suljetuilla kaatopaikoilla. Tarkastuskäynti liittyy suljettujen kaatopaikkojen tarkkailuun, jota tehdään vähintään 30 vuoden ajan kaatopaikan sulkemisesta.

Katselmuksessa on havaittu Angelin, Menesjärven ja Nellimin vanhoilla kaavopaikoilla sakolietesäiliöt. Metsähallitus on välittömänä toimenpiteitä huolehtinut säiliöiden tyhjentämisen ja käytöstä poistamisen. Metsähallitus on toimittanut näistä toimenpiteistä syntyneet kustannukset (laskut) tiedoksi Inarin kunnalle.

Syntyneet kustannukset välittömistä lietesäiliöiden tyhjennys ja käytöstä poistamiskustannuksista on 17844,96 €. Metsähallitus on esittänyt ELY-

keskuksen 26.11.2024 kirjaamaan lausuntoon ja YSL perusteisesti näiden kulujen kuuluvan kunnalle.

Vanhoilla kaatopaikoilla on suoritettu aiemmin katselmukset muun muassa vuonna 2021. Joillakin suljetuilla kaatopaikoilla jätettä on tuotu edelleen. Aiempaan toimintaan liittyvät kaatopaikkatoimet ovat kyseisillä paikoilla päättyneet, ja jätteen hylkääminen alueelle on kiellettyä. Alla lyhyesti ELY:n kirjaamat vastuut ylläpitäjän ja haltijan näkökulmasta.

- Inarin kunta on ollut kaatopaikan ylläpitäjä ja toiminnanharjoittaja 30 vuotta sitte. Kunta vastaa lopetustoimista ja myöhemmin tehtävistä pintarakenteiden korjauksista
- Metsähallitus on alueen nykyinen haltija ja vastaa roskaantumisesta, joka tapahtuu sulkemisen jälkeen, kuitenkin niin, että lopetustoimien tai heti sitä seuranneiden lähivuosien (esim. ensimmäiset 3v) aikainen siivoaminen kuului 30 v sitten kaatopaikan ylläpitäjälle eli kunnalle, jonka olisi tullut huolehtia siitä, että kaatopaikkaa ei enää voi luvattomasti käyttää.

Kunta ja valtio kattavat kielletystä jätteen hylkäämisestä johtuvia siistimistöimenpiteitä muiden toimintamenojen kustannuksella. Yleisimmät jätelajit ovat purku- ja rakennusjätteet, yhdyskuntajätteet, teurasjätteet ja erilaiset maa-ainekset. Inarin kunta ja Metsähallitus toteuttavat ELY:n ja oman valvonnan pohjalta vuosittain siistimistöimenpiteitä. Ely toteaa 25.7.2024 kirjatun katselmuksien pöytäkirjassa, että tehokkain tapa puuttua suljettujen kaatopaikkojen roskaantumiseen ja ei toivottuun käyttöön, on estää pääsy tavalla tai toisella kaatopaikalle. Toimenpiteinä edellytetään myös asiasta tiedottamista. Lausunto ohessa.

Kiertotalous ja jätteenkäsittely on kehittynyt merkittävästi viimeisen 30-vuoden aikana. Kiertotaloutta voidaan toteuttaa vain yhteisön yhteistyöllä ja tiedottamisella. Kiertotaloudella hillitään luontokatoa ja ilmastokriisiä.

Esittelijä

Tekninen johtaja Reetta-Mari Tammela

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta päättää:

- 1) Hyväksyä Metsähallituksen esittämät syntyneet kustannukset 17844,96 € välittömistä toimista lietesäiliöiden käytöstä poistamiseksi kunnalle ja osoittaa vuonna 2024 syntyneet kustannukset teknisen lautakunnan vuoden 2024 käyttötalousmenoihin
- 2) esittää Metsähallitukselle kaatopaikoille pääsyn estämistä tien katkaisulla ja portilla
- 3) tiedottaa Metsähallituksen kanssa yhteisesti ei toivotun ja kielletyn vanhojen kaatopaikkojen ja muiden alueiden käyttämisestä jätteen hylkäämiseen.

Päätös

Tekninen lautakunta hyväksyi yksimielisesti teknisen johtajan ehdotuksen.

Tiedoksi: metsähallitus

Lisätietoja: tekninen johtaja Reetta-Mari Tammela, puh. 040 655 1611
reetta-mari.tammela@inari.fi
